

Program mjera za unapređenje stanja u prostoru

Uvod

Prostorno planiranje je kontinuirani proces koji podrazumijeva ne samo izradu i donošenje prostornih planova, već i istraživanje stanja u prostoru, kao i predlaganje drugih mjera – odluka i propisa za provođenje donesenih planova.

Zakonom o prostornom uređenju (NNRH 30/94) određeno je da predstavničko tijelo Županije, na temelju izvješća o stanju u prostoru, donosi dvogodišnji Program mjera za unapređenje stanja u prostoru.

Program mjera za unapređenje stanja u prostoru, kao programske podloge kojom se utvrđuje opseg radova i zadataka koje treba izvršiti u budućem dvogodišnjem razdoblju, radi se zbog:

- zaštite ukupnih vrijednosti i obilježja prostora,
- sprečavanje pogoršanja stanja u prostoru,
- sanacije oštećenih područja prirodnih i kulturno-povijesnih vrijednosti,
- unapređenje kvaliteta života stanovništva.

Program mjera prema odredbama Zakona, te naputku Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja, sadrži potrebu:

- izrade dopuna postojećih dokumenata prostornog uređenja,
- izrade novih prostornih planova, te dokumenata prostornog uređenja iz čl. 29, Zakona,
- izrade prostornih planova za čiju je izradu donesena odluka o izradi prije stupanja na snagu Zakona,
- pribavljanje podataka i stručnih podloga za izradu tih prostornih planova, te drugih mjera od značaja za izradu i donošenje tih dokumenata,
- sadržaj i način donošenja prostornih planova.

Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru, u smislu čl. 29, Zakona, se određuje vrsta, sadržaj i način donošenja prostornih planova i dokumenata prostornog uređenja za koje to ne određuje posebni propis na temelju Zakona.

Programom mjera može se utvrditi potreba uređenja zemljišta koje obuhvaća pripremu zemljišta za izgradnju (izrada prostornih planova, i drugo), te izgradnju komunalnih i telekomunikacijskih instalacija, objekata i uređaja individualne i zajedničke potrošnje. Programom mjera, ovisno o posebnim obilježjima prostora za koji se donosi, utvrđuju se i druge mjere za provođenje politike uređenja prostora i dokumenata prostornog uređenja.

Izvješće i Program mjera objavit će se u službenom glasilu Brodsko-posavske županije. Izmjena i dopuna Izvješća i Programa mjera provodi se po istom postupku.

Izvješćem o stanju u prostoru postavljen je generalni okvir ukupne problematike koja se trenutno odnosi na segment prostornog uređenja na području Brodsko-posavske

županije. Ovim dokumentom definirali smo program potrebnih radova za unapređenje stanja u prostoru i ocijenili postojeće i buduće potrebe za izradama novih prostorno-planskih podloga na kojima će se temeljiti budući razvitak unutar područja Županije.

Osnovni dokument koji će predstavljati podlogu za budući razvoj i njegovo lociranje u prostoru Brodsko-posavske županije, uz usvojeni Prostorni plan Županije kao strateški okvir, jesu Prostorni planovi uređenja jedinica lokalne samouprave, a prema mogućnostima i prioritetima koje odrede Općine i planovi uređenja naselja, poglavito centri Općina. Ti dokumenti, radi svog značaja za budući razvitak ovog područja, imaju prioritet u izradi i donošenju. Problematika svakodnevnog rješavanja pojedinih zahvata u prostoru sagledavati će se kroz prostorno-planske dokumente nižeg nivoa kao što su Detaljni plan uređenja i dr., a definirati će se Programima jedinica lokalne samouprave. Tim dokumentima treba, u okviru generalno utvrđene lokacije na nivou plana višeg reda, prilikom detaljnog rješavanja pojedine lokacije, osigurati određeni urbani i komunalno-infrastrukturni standard, odnosno omogućiti realizaciju oblikovno atraktivnih urbanih struktura.

Osim izrade određenog broja prostornoplanskih dokumenata, Programom mjera će se definirati i ostali prateći dokumenti koji trebaju omogućiti njihovu kvalitetniju izradu, usuglašeno s usmjerenjima jedinica lokalne samouprave i uprave (npr. vezano uz gospodarsku orijentaciju i dr.).

Ciljevi i smjernice prostornog uređenja

Opći ciljevi utvrđeni su Zakonom o prostornom uređenju. Općim polazištima i zadacima smatraju se društvena opredjeljenja u odnosu na prostor, shvaćanje njegove vrijednosti, neobnovljivosti, svijest o neracionalnoj i neorganiziranoj potrošnji prostora, te učinjenim greškama.

U uspostavi ovakvog sustava treba ispoštovati obveze koje proizlaze iz Strategije prostornog uređenja RH, budući ista predstavlja osnovu i polazište kod izrade prostornih planova Županije, gradova i općina.

Strategija predlaže usmjerenje izgradnje sustava naselja, osnovne prometne i druge infrastrukture, zaštitu prirode i okoliša. Razrađuje mehanizme upravljanja prostorom i okolinom, te promovira obvezu trajnog praćenja stanja i promjena u prostoru.

To je posebno izraženo kroz mjere za djelovanje Sustava na županijskoj i lokalnoj razini kojima treba iskazati slijedeće elemente glede uređenja i korištenja prostora:

- upotrebljivost prostornih planova jedinica lokalne uprave i samouprave,
- racionalnost korištenja i zaštita prostora (opravdanost veličine građevinskih područja, bespravna izgradnja),
- primjerenost uvjeta za razvoj gospodarstva u prostoru (mogućnost i potrebe prilagodbe) prostornih planova novim inicijativama i promjenama interesa,
- posebni problemi uređenja i načina zaštite obalnog područja Save, te podaci i problemi u uređenju područja uz državnu granicu,

- primjena postojećih i potrebne nove mjere za oživljavanje slabo razvijenih i depopulacijskih područja,
- posebno naglašeni problemi ugrožavanja okoliša, te kritična područja s gledišta infrastrukturne pokrivenosti količinama i kvalitetom.

Od posebnih ciljeva i zadataka mogu se izdvojiti oni koji se odnose na Županiju kao jedinicu u širem prostoru. U tu skupinu spada razvoj gospodarstva mikroprostorni resursi i potencijali, veliki infrastrukturni sistemi, vodoprivredna osnova i dr.

Drugu skupinu čine uvjetno nazvane "unutarnje" strukture i problematika mikro sustava i mreže kao npr.:

- diferencijacija površina prioritetne namjene (poljoprivredno, šumsko proizvodno i zaštitno zemljište, vodni sistemi),
- sustav naselja, mikroćelina, skupina i žarišta razvoja lokalnih sredina naročito sa specifičnostima u odnosu na dominantnu razvojnu fizionomiju,
- lokalni tehnički sistemi i podsistemi i veza s glavnim,
- regulativa i građevinska područja, režimi zaštita vrijednosti okoline itd.

Unapređenje sustava prostornog uređenja postići će se sljedećim mjerama:

- nadogradnjom informatičkog sustava u pravcu geoinformacijske sustavne tehnologije, a sve u svrhu izgradnje informacijskog sustava za gospodarenje prostornom i okolišem, te adekvatnom kadrovskom osposobljenošću,
- osiguranjem ažurnih podloga i podataka sistematiziranih na teritoriju jedinica lokalne samouprave,
- pravodobnom pripremom, izradom i donošenjem temeljnih strateških dokumenata (Prostorni planovi gradova, općina), što je i osnovni pravac razvoja za dvogodišnje razdoblje, uvažavajući postojeće materijalne i tehničke čimbenike,
- do donošenja odgovarajućih dokumenata prostornog uređenja aktivnosti u prostoru, prvenstveno glede infrastrukturnih građevina, treba provoditi poštujući postavke Studija, Strategija i Elaborata izrađenih za potrebe PPOBPŽ. Navedenim stručnim podlogama sagledana je cjelina prostora Županije, a postavljene su i osnovne koncepcije budućeg razvoja,
- jedinice lokalne samouprave koje to još nisu učinile, u obvezi su sukladno Zakonu, HITNO izraditi i donijeti Izvješće i Program mjera, te ih dostaviti Županijskom zavodu za prostorno uređenje koji je u obvezi voditi dokumentaciju prostora.
- jedinice lokalne samouprave (koje to nisu još učinile) trebaju HITNO započeti s pripremanjima za izradu prostornih planova uređenja općina i gradova, te s pripremanjima za izradu ostalih urbanističkih planova,
- jedinice lokalne samouprave, obzirom na njihova prava i obveze u gospodarenju svojim prostorom, moraju donijeti i provesti mjere za provođenje politike prostornog uređenja, odnosno bespravne gradnje, zaštite prostora te planiranja i uređenja zemljišta za gradnju. Osnovni element uređenja građevinskog zemljišta je kvantitativna i kvalitativna razina uređenja zemljišta u pojedinim naseljima ili njegovim dijelovima, rok u kome je zemljište potrebno urediti za predviđenu namjenu, te izvori financiranja,
- uskladiti postupke pojedinačnih (sektorskih) korisnika prostora u čijoj se regulativi također regulira problematika prostornog uređenja (Zakon o zaštiti prirode, Zakon

- o zaštiti okoliša, Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Zakon o šumama, Zakon o vodama ...) s općim (javnim) interesom.
- proširenja građevinskih područja temeljiti isključivo na analizi postojećeg stanja u prostoru (broj stanovnika, gustoća, izgrađenost...), te na planiranom demografskom rastu i realnim programima gospodarskog rasta.

Primjer:

U tijeku su izrade Prostornog plana grada Slavonskog Broda kao i Prostornih planova općina / susjeda (Bebrina, Sibinj, Bukovlje, Gornja Vrba i Klakar), te isti u koordinaciji Zavoda tijekom prethodnih i javnih rasprava usklađuju interese glede korištenja prostora, te krupne infrastrukture (magistralni cestovni, željeznički i riječni promet, letjelište, otpad i sl.), biti će doneseni tek međusobno usaglašeni, a tijekom 2002. godine.

Radi racionalnosti izgradnje infrastrukture nužno je odmah i u svim fazama razvoja lokalnih sustava voditi računa o potrebama budućeg jedinstvenog sustava, te male sustave treba formirati i graditi tako da se mogu bez većih preinaka spojiti u jedinstveni sustav.

Primjer:

Cijela Županije jest pokrivena studijskom dokumentacijom kojom je definiran način odvođenja otpadnih voda, formirane grupe naselja sa zajedničkim uređenjem za čišćenje, te mjesta (lokacije) uređaja za čišćenje i stupanj potrebnog čišćenja za odabrani recipijent. Istovremeno je potrebno razraditi Program etapnog rješavanja odvodnje uvažavajući pored ostalih i ekonomske parametre, te moguću dinamiku realizacije.

Slijedeći prioritet jest izrada Planova u PPŽ utvrđenih područja posebnih obilježja, a ističemo Park prirode "Lonjsko polje" kojeg smo suradnik u izradi, zajedno sa Zavodom za prostorno uređenje Sisačko-moslavačke županije i isti trebamo izraditi do ljeta 2002. godine.

Ovaj Program mjera za unapređenje stanja u prostoru, ima za cilj da usmjeri sistem planiranja prostora, te da iz ove perspektive i sadašnjih saznanja, kao i dostupnih podataka iznađe načine izrade svih dokumenata kojima će maksimalno usmjeriti razvoj i zaštititi prostor.

Kroz analizu stanja u prostoru, te izradom Izvješća jedinica lokalne samouprave utvrđena je potreba izrade novih dokumenata (obzirom na novu teritorijalnu podjelu, zastarjelost postojećih planova i njihovu neaktualnost, kao i potrebe izgradnje na posve novim lokacijama, provedbe nove parcelacije usklađene s imovinskim odnosima).

Vežano uz naprijed izvedeni pristup u izradi novih dokumenata prostornog uređenja, definirana je kao primarna i po redoslijedu i obzirom na značaj, izrada Prostornih planova uređenja jedinica lokalne samouprave i uprave, koji su jedinstveni dokument za usmjeravanje gospodarskog razvitka i osiguravaju podloge za izgradnju magistralne i regionalne infrastrukture.

Izradom ovakvih razvojnih dokumenata će općine, kao jedinice lokalne samouprave i uprave, definirati uvjete uređenja općinskog područja, svrhovito korištenje, namjenu, oblikovanje, obnovu i sanaciju građevinskog i drugog zemljišta, zaštitu okoliša, te spomenika kulture, kao i osobito vrijednih dijelova prirode i građevinski (posebice ruralnih) cjelina. Prostorni plan uređenja Općine osnove razvitka u prostoru, ciljeve prostornog uređenja, namjenu prostora, mjerila, smjernice, mjere i uvjete za korištenje, zaštitu i uređivanje prostora, te druge elemente od značaja za područja općina. Prostornim planom Općina utvrdit će se obveza izrade detaljnih planova uređenja prostora za uže područje na teritoriju općina.

U sljedećem dvogodišnjem razdoblju trebalo bi osigurati pokrivenost Brodsko-posavske županije prostornim planovima ovog ranga (PPUO), kojim će se:

- Definirati građevinska područja stambenih zona u svim naseljima, što uključuje potrebu eventualnog širenja i smanjenja, premještanja i prenamjene površina, odnosno svih drugih zona (poljoprivredne površine, zelenilo i dr.).
- U naseljima sa znatnim porastom broja stanovnika zonu postojeće stambene, ali i druge izgradnje proširiti. Bespravnu izgradnju treba legalizirati i uklopiti u budući razvoj naselja gdje god je to moguće.
- Valorizirati i strogo zaštititi sve kvalitetne poljoprivredne površine, kao i one koje uz određene zahvate mogu isto tako postati kvalitetan potencijal za razvoj ove osnovne gospodarske grane Županije.
- Temeljem izuzetnog zemljišnog fonda u planskom razdoblju će se razvijati gotovo svi oblici poljoprivredne proizvodnje (ratarstvo, vinogradarstvo i voćarstvo, povrtlarstvo i stočarstvo).
- Od većih površina koje su u ovoj kategoriji naročito treba zaštititi nekadašnje (a djelomično i sadašnje) velike površine na kojima se uzgajala vinova loza i voćni nasadi.
- Uz naprijed spomenute zone privrednih sadržaja formirati i druge značajne prateće sadržaje, koji zahtijevaju posebno zoniranje zbog različitosti korištenja prostora, odnosno zbog svih potrebnih mjera zaštite koje i uvjetuju njihovo kvalitetno uklapanje u prostor.

To je zona industrije i male privrede kojoj bi akcent na ovom području mogao biti prehrambeno-prerađivački, uz već spomenute specifičnosti, i uvažavajući tretman u smislu zaštite prirodnog okoliša, prije svega zaštite od zagađivanja vode, tla i zraka. Ovi pogoni i ostali sadržaji bili bi vezani uz skladištenje (hladnjače), preradu (ili polupreradu), pakiranje i trgovinu svih poljoprivrednih proizvoda s okolnih farmi i plantaža, te drugih manjih gospodarstava. Prilikom zoniranja, posebnu pažnju posvetiti zaštiti poljoprivrednog zemljišta kao takvog, jer je ono osnovni prirodni gospodarstveni resurs.

- Iznimno vrijedan prirodni potencijal stoljetnih šuma, te prirodno bogatstvo nekadašnjih ribnjaka i okolnog terena sa svim biljnim i životinjskim vrstama što obitavaju u svim predjelima na odgovarajući način zaštititi i pretvoriti u zaštićenu kategoriju ili zonu kontroliranog lovnog turizma.
- Locirati zone športa i rekreacije, te turističko-rekreacijske zone.

Glede dinamike izrade prostornih planova općine iz temeljnog opredjeljenja Programa za dvogodišnje razdoblje, u nastavku je popis planova koji će biti izrađeni u

predmetnom razdoblju. Rokovi donošenja mogu biti poremećeni iz razloga proceduralne prirode / produžena javna rasprava, razne suglasnosti, ili materijalno-tehničke prirode – neizvršavanje financijskih obveza naručitelja.

Izrada novih Prostornih planova

1. - Izrada Prostornog plana uređenja grada Slavenskog Broda
  - Izrada PPO je prioritet ovog Programa mjera radi usmjeravanja gospodarskog razvoja i osiguranja podloga za izgradnju magistralne i regionalne infrastrukture
  - Rok donošenja: 1/4, 2003. god.
  - Koordinator izrade: Upravni odjel za graditeljstvo Grada Slavenskog Broda
Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Arhitektonski fakultet - Zagreb

2. - Izrada GUP-a grada Slavenskog Broda
  - Prioritet Program mjera / podloge za magistralnu infrastrukturu
  - Koordinator izrade: Upravni odjel za graditeljstvo Grada Slavenskog Broda
Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Rok donošenja: 1/4, 2003. god.
  - Izrađivač: Arhitektonski fakultet - Zagreb

3. - Izrada PPUO Nova Gradiška
  - Plan je izrađen u formi Prostornog plana bivše općine Nova Gradiška. Nužno prevođenje u digitalnu formu i usvajanje kao PPO
  - Rok donošenja: 1/4, 2003. god.
  - Koordinator izrade: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Zavod za prostorno uređenje u suradnji

4. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Bebrina
  - Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Rok donošenja: 4/4, 2002. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Zavod za prostorno planiranje - Osijek

5. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Brodski Stupnik
  - Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Rok donošenja: 4/4, 2002. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Arhitektonski fakultet - Zagreb

6. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Bukovlje
  - Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Rok donošenja: 4/4, 2002. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Urbanistički zavod grada Zagreba

7. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Cernik
  - Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Rok donošenja: 3/4, 2002. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Urbanistički institut Hrvatske d.d. Zagreb
8. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Davor
  - Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Rok donošenja: 4/4, 2002. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Zavod za prostorno planiranje - Osijek
9. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Donji Andrijevići
  - Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Rok donošenja: 4/4, 2002. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Arhitektonski fakultet - Zagreb
10. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Dragalić
  - Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Rok donošenja: 1/4, 2003. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Arhitektonski fakultet - Zagreb
11. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Gornja Vrba
  - Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Rok donošenja: 3/4, 2002. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Zavod za prostorno planiranje - Osijek
12. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Gornji Bogićevci
  - Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Pristup izradi: 1/4, 2003. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Zavod za prostorno uređenje BPŽ u suradnji
13. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Gundinci
  - Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Pristup izradi: 1/4, 2003. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Zavod za prostorno uređenje BPŽ u suradnji

14. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Klakar
  - Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Rok donošenja: 4/4, 2002. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Arhitektonski fakultet - Zagreb
15. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Nova Kapela
  - Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Rok donošenja: 1/4, 2003. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač:
16. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Okučani
  - Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Rok donošenja: 4/4, 2002. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Urbanistički institut Hrvatske d.d. Zagreb
17. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Oprisavci
  - Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Rok donošenja: 4/4, 2002. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Urbanistički zavod grada Zagreba
18. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Oriovac
  - Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Rok donošenja: 4/4, 2002. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Zavod za prostorno planiranje - Osijek
19. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Rešetari
  - Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Rok donošenja: 4/4, 2002. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Urbanistički institut Hrvatske d.d. Zagreb
22. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Sibinj
  - Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Rok donošenja: 4/4, 2002. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Zavod za prostorno planiranje - Osijek
23. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Sikirevci

- Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Rok donošenja: 4/4, 2002. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Urbanistički zavod grada Zagreba
24. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Slavonski Šamac
- Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Rok donošenja: 2003. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Zavod za prostorno planiranje - Osijek
25. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Stara Gradiška
- Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Rok donošenja: 4/4, 2002. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Urbanistički institut Hrvatske d.d. Zagreb
26. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Staro Petrovo Selo
- Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Rok donošenja: 1/4, 2003. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač:
27. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Velika Kopanica
- Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Rok donošenja: 2003. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Zavod za prostorno planiranje - Osijek
28. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Vrbje
- Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Rok donošenja: 2003. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Urbanistički institut Hrvatske d.d. Zagreb
29. - Izrada Prostornog plana uređenja Općine Vrpolje
- Izrada je prioritet Programa mjera /omogućavanje gospodarskog razvoja Općine, te podloga za magistralnu infrastrukturu
  - Rok donošenja: 2003. god.
  - Koordinator: Zavod za prostorno uređenje BPŽ
  - Izrađivač: Zavod za prostorno planiranje - Osijek

Temeljem zakonske obveze sve općine su dužne do 30.03.2002. izraditi Prostorne planove svojih općina.

Iako moramo konstatirati da rok definiran Zakonom (30.03.2002.), a glede obveze jedinica lokalne samouprave o donošenju Prostornih planova Općina, neće biti održan, možemo reći da smo sa usvojenim Prostornim planom Županije i dva donesena Prostorna plana općina (Podcrkavlje i Garčin), 22 u tijeku izrade (od ukupno 28) u vrhu glede presjeka stanja u Republici, a nije izlišno podsjetiti i da smo prije 4 godine krenuli s Planovima "nove generacije" od nule, te da ova obveza, definirana zakonom, nije istim Zakonom ponudila i neke druge oblike financiranja izuzev iz proračuna jedinica lokalne samouprave.

Ovaj Zavod je kroz proračunske stavke svog razreda, a u sklopu Županijskog proračuna pokušavao kroz protekle godine osigurati dio sredstava kao svojevrsnu stimulaciju Općinama koje pristupe izradi svojih krovnih prostorno planskih dokumenata, no kako to nije i zakonska obveza, sredstva su izostala.

Analizom odredbe za provođenje Županijskog Prostornog plana (8.15, 8.16, 8.17, 8.18 itd.) jasno je kako se donošenjem Prostornih planova općine definira nivo zaštite prostora, stvaraju se uvjeti za propisivanjem mjera kako zaštite tako i provedbe na lokalnoj razini (čl. 8.17.) Županijska skupština ima ingerencije, a i potrebu da provodeći sistemski rješenja (npr. infrastruktura) upravlja makro organizacijom prostora i sustavno ga optimizira, posebice u smislu zaštite od neplanskog korištenja.

Generalne mjere za naredno plansko razdoblje, a s pozicija okvira i ovlasti ovog Zakonom o prostornom uređenju definiranog programa su sljedeće:

U narednom razdoblju će Županijski proračun sufinancirati u segmentu gdje je to obveza, one projekte koji su proizašli, ili svoju podlogu mogu naći u Programu mjera za unapređenje stanja u prostoru lokalne samouprave za predmetno razdoblje, nastalog na bazi usvojenog Prostornog plana općine.

Rok za izvršenje je kontinuiran, ali realno možemo očekivati rezultate ove mjere prilikom donošenja Županijskog proračuna za 2003. godinu.

Dopunu Programa za unapređenje stanja u prostoru sa prioritetima glede investicija u infrastrukturi treba izraditi krajem 2002. godine za potrebe kreiranja Proračuna Županije za 2003. godinu.

Slijedom definiranih prioriteta iz Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru jedinica lokalne samouprave nastalih na bazi donesenih PPO, ova Skupština će donijeti i Program sufinanciranja u 2003. za krupnu infrastrukturu.

Kako je važeći Zakon o prostornom uređenju NN broj 30/94, 68/98 i 61/2000, ostavio mogućnost izrade Prostornih planova (samo 1. reda ispod PPŽ) Županijskim zavodima, a u kontekstu prijedloga novog Zakona niti takovu, nalaže se Zavodu za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije da putem nadležnog Ministarstva izuči mogućnost ugradbe u Prijedlog novog zakona mogućnosti izrade i ostalih Prostornih planova koje bi prema Izvješću o stanju u prostoru i Programu mjera mogao raditi Zavod za prostorno uređenje u okviru svoje djelatnosti.

Naime, na nivou manjih jedinica regionalne samouprave teško je osigurati prema Zakonu definiran stručni tim koji bi u kontinuitetu pratio ovu oblast što nije slučaj za veliku jedinicu (Zagreb, Rijeku, Split ...). Nadalje, lokalne samouprava u svojim proračunima sve teže pronalazi velika sredstva za izradu Prostornih planova.

Shvaćajući opravdanost pokrivanja »svog« prostora planskom dokumentacijom što podrazumijeva i kontrolu provedbe iste, ova Skupština podržava inicijativu glede nužnosti razvoja ove djelatnosti i na način da se istraže zakonske mogućnosti da se Zavodu omogući uz osnovnu djelatnost koordinacije i praćenja provođenja i mogućnost izrade ostale Prostorno planske dokumentacije nižeg reda, što naravno ne podrazumijeva da je treba i može izraditi svu sam, ali prema Programu mjera određene prioritete da.

O rezultatima ove inicijative izvijestiti Županijsku skupštinu glede poduzimanja mogućih daljnjih aktivnosti.

Ostale mjere nužne za osiguranje optimalnog korištenja prostora

Osim izrade novih prostorno-planskih dokumenata za razvojno interesantna područja (u ovom slučaju sve jedinice lokalne samouprave), treba provesti čitav niz mjera nužnih za osiguranje optimalnog korištenja prostora.

Te mjere valja definirati u okviru onih zadaća kojima će se potaknuti ostvarivanje namjeravane nove gradnje, sanacije i obnove, kao i zaštita koridora prometne i ostale infrastrukture i ukupnih prostornih vrijednosti. Pri tome se podrazumijeva cjelokupna priprema zemljišta, a osobito rješavanje imovinsko-pravnih pitanja i odnosa, evidencija geodetskih osnova, sređivanje podataka iz razvojnih programa institucija s pravima za obavljanje komunalnih djelatnosti, kao i evidencija bespravne izgradnje.

Predlaže se:

- definiranje odnosa prema objektima građenim bez odobrenja za građenje – protivno prostornim planovima,
- utvrđivanje zemljišno-imovinskog stanja u prostoru Općina, općinskog zemljišta, privatnog zemljišta, državnog zemljišta,
- da se priđe reambulaciji topografsko-katastarske snimke (posebno za ruralna-urbana područja), kako bi se dobila potpuna evidencija o izgrađenom stanju i parcelaciji,
- korištenje katastra vodova, pri čemu imaju prioritet izgrađena područja naselja u okviru jedinice lokalne samouprave.

Potreba pribavljanja podataka i drugih stručnih podloga za izradu / izmjenu dokumenata prostornog uređenja

Svaka izrada prostorno-planske dokumentacije (višeg i nižeg nivoa) temelji se na određenom fondu podataka koji trebaju prikazati stvarne karakteristike i vrijednosti prostora, te ukazati na optimalne mogućnosti njegove namjene.

Prvi i vrlo značajan segment u sklopu potrebnih podataka i stručnih podloga nužnih za izradu prostorno-planske dokumentacije čine topografske / katastarske podloge u smislu prikazivanja stvarnog stanja na terenu, kako u okviru izgrađenosti, tako i u segmentu parcelacije prostora.

Za kvalitetnu izradu prostornih planova od osobitog su značaja podaci o prostoru definirani u topografskim i katastarskim kartama. Redovito se kod usporedbe stvarnih podataka na terenu i kartiranih podataka pojavljuju poteškoće, pa će biti nužno ažuriranje podloga, kako bi se one ublažile.

Za izradu prostornih planova višeg reda moraju se koristiti slijedeće topografske karte:

- topografska karta u mjerilu 1:25.000
- topografska karta u mjerilu 1:5.000
- katastarska karta u mjerilu 1:5.000

Poseban segment kartografskih podataka čini katastar vodova. U tom pogledu se može konstatirati da je velik dio vodova, posebno električne mreže i mreže telekomunikacija snimljen, budući da i radne organizacije vode evidenciju o vodovima.

U određenoj mjeri treba dopuniti postojeće planove, kako bi se dobili cjeloviti podaci o sveukupnoj izgrađenoj infrastrukturi.

Sve iznesene konstatacije ukazuju na potrebu relativno velikih radova (i potrebu osiguranja sredstava za njihovo izvršenje) u segmentu realizacije potrebnih kartografskih podloga o stanju u prostoru, koji čini jedan od najznačajnijih dijelova u okviru stvaranja baze potrebnih podataka o prostoru nužne za izradu, a porom i praćenje realizacije dokumenata prostornog uređenja.

Drugi dio značajnijih podataka i stručnih podloga odnosi se na segment zaštite prostora gdje se kroz stručnu dokumentaciju – podlogu definiraju vrijednosti i nivo zaštite pojedinih dijelova prostora (priroda i spomenici kulture).

Obzirom na značaj tih podloga, a uzevši u obzir da na prostoru Brodsko-posavske županije postoji određen broj građevina koje su pod specifičnim režimima zaštite (sakralni objekti, arheološke zone), i mnoga druga zaštićena naselja ruralne aglomeracije, nužno je da se za takve ruralne strukture, pojedinačne spomenike i arheološka područja, kao objekte od značaja s aspekta zaštite spomenika kulture izrade elaborati u okviru kojih će se provesti valorizacija vrijednosti tih prostora, te

utvrditi mjere – uvjeti za njihovo čuvanje i korištenje. Takav dokument predstavljat će onda osnovu na kojoj će se graditi novi dokumenti prostornog uređenja.

Unutar segmenta zaštite prostora značajan dio čini i zaštita prirodnog okoliša u smislu zadržavanja postojećih prirodnih vrijednosti. To je moguće realizirati kroz Elaborat u očuvanju prirodnog okoliša ili kroz Prostorni plan uređenja jedinice lokalne samouprave (što je u današnjem ekonomskom trenutku realnije).

Posebnu grupu čine pokazatelji o kvaliteti i mogućnosti korištenja određenih resursa, studije valorizacije poljoprivrednog zemljišta, mogućnosti razvoja poljoprivrede i stočarstva, kao i mogućnosti razvoja industrije kroz sveobuhvatnu studiju gospodarskog razvitka.

Provedba drugih mjera značajnih za izradu i donošenje prostorno-planskih dokumenata

Osim pribavljanja određenih podloga nužnih za stručni planerski rad, trebat će u okviru upravnih stručnih službi i dalje osiguravati (i podizati na viši nivo u smislu interakcije) preduvjete neophodne za kvalitetnu izradu i usaglašavanje prostorno-planskih rješenja kroz:

- omogućavanje dobivanja svih potrebnih podataka o prostoru, kako onih vezanih uz ažurne kartografske podloge, tako i onih sa kojima raspolažu javna poduzeća i komunalne radne organizacije, odnosno stručne službe koje se bave zaštitom prostora,
- koordinaciju između stručne radne organizacije – izrađivača prostorno-planskog dokumenta i ostalih sudionika u izradi, koji svojim sugestijama i učešćem trebaju osigurati usklađivanje prostorno-planskih rješenja s programima lokalnih korisnika prostora,
- osiguranje pravovremene izrade sektorskih studija (prioritetno Program zaštite okoliša) koje predstavljaju dio neophodno stručnih podloga za izradu prostorno-planskih dokumenata,
- osiguranje potrebnih sredstava za izradu prostorno-planske dokumentacije, na bazi dugoročno planiranih sredstava u proračunu, a za potrebe kontinuiranog planiranja.

Uređenje zemljišta

Obveze u pogledu uređenja zemljišta proizlaze iz uvjeta postavljenih postojećim zakonskim propisima (Zakon o prostornom uređenju NN 30/94 i Zakon o komunalnom gospodarstvu NN 36/95.), kojima se određuje kako potreba izrade određene prostorno-planske dokumentacije, tako i minimalni nivo uređenja građevinskog zemljišta.

Prema Zakonu o prostornom uređenju, kao i u skladu s njim izrađenom Programu mjera, nužno je za područja jedinica lokalne samouprave izraditi određenu prostorno-plansku dokumentaciju, temeljem koje se može provoditi uređivanje prostora (građenje objekata i infrastrukture).

Programom mjera sistematiziraju se aktivnosti uređenja građevinskog zemljišta sukladno čl. 3. Zakona o komunalnom gospodarstvu i potrebama određenog područja, godišnjim programima i odlukama koje na temelju istog Zakona donose Općinska vijeća i isporučitelji komunalnih usluga. Među vrlo aktualne zahvate na uređenju i infrastrukturno-komunalnom opremanju zemljišta, spadaju svi oni radovi koji osiguravaju kvalitetnije korištenje prostora, viši urbani standard i bolju zaštitu prirodne okoline, odnosno predstavljaju obnovu ratom uništenih instalacija.

U taj segment ponajprije spadaju sljedeći zahvati:

- realizacija mreže vodoopskrbe s uređajima za pripremu, kao najniži nivo uređenja zemljišta,
- izgradnja mreže odvodnje i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda.

Na temelju iznesenih podataka, koji proizlaze iz navedenih zakona, može se konstatirati da se u okviru proračuna trebaju osigurati sredstva kojima je moguće provesti određeni nivo dokumentacije i izgradnje objekta i uređaja komunalne infrastrukture.

Kako bi se mogao realizirati cjelokupni proces uređenja zemljišta, a posebno njegova prva pripremna faza koja predstavlja podlogu za bilo kakve akcije izgradnje u prostoru, nužno je i u okviru ukupnih sredstava jedinice lokalne samouprave osigurati izvore financiranja. Izvori financiranja uređenja građevinskog zemljišta (pripreme i realizacijske faze) mogu se iznaći u okviru sljedećih segmenata (u cijelosti ili procentualno), na kojima se stvaraju primarni prihodi ili su izravno namijenjeni za realizaciju određenih zahvata u prostoru, kao što su:

- prodaja nekretnina,
- komunalni doprinos,
- dio sredstava u proračunu jedinice lokalne samouprave,
- sredstva zainteresiranih- potencijalnih investitora,
- sredstva javnih poduzeća,
- dio sredstava proračuna Županije,
- investicije države usmjerene u obnovu, odnosno stimulaciju razvitka gospodarstva i povratka stanovništva (demografska obnova)
- samodoprinos građana u okviru akcija uređenja naselja.

Od svih navedenih izvora sredstava, glavni dio treba ostvariti iz segmenta komunalnog doprinosa, kojim se u stvari trebaju realizirati sredstva za izradu planske dokumentacije kao podloge za daljnju izgradnju na području naselja, odnosno kojim se financira realizacija minimalnog nivoa komunalnog opremanja prostora.

Izrada tih prostorno-planskih dokumenata jesu nužnost koja će nakon realizacije omogućiti svu daljnju potrebnu izgradnju – usklađenu s novim razvojnim programom

i ciljevima, što znači da će se kroz te planove otvoriti novi prostori izgradnje gospodarskih, stambenih i urbanih funkcija na području svih jedinica lokalne samouprave.

Posve je jasno da naprijed navedeni zahvati u okviru prostorno-planske dokumentacije neće sami po sebi biti dovoljni da rezultiraju potrebnom kvalitetom prostornog uređenja, ukoliko se ne osiguraju određene podloge kojima će se dati prikaz – evidencija stvarnog stanja u prostoru (novelirane katastarske podloge) i ocijeniti vrijednost pojedinih dijelova prostora s predviđenim mjerama njihove zaštite (zaštita prirode, zaštita spomenika kulture).

Takvim pristupom stvaraju se iznimno povoljni uvjeti, kako za osmišljavanje novih pravaca i ciljeva prostornog razvitka, tako i za njihovo oživotvorenje kroz prostorno-planske dokumente i druge dokumente koji će predstavljati prvi korak njihove realizacije.

Poseban značaj u pogledu ostvarivanja učinkovite zaštite vrijednosti prostora i prirodnog okoliša postavlja se na lokalitete s najvećom koncentracijom stanovništva, ali isto tako i za manje naseljene, ali značajne ruralne aglomeracije.

Na tim područjima treba osigurati najviši nivo standarda, kako u pogledu zaštite prostora i okoliša, tako i visokog nivoa uređenosti urbanog prostora.

Mjere za provedbu magistralne i regionalne infrastrukture

Promet

Cestovni promet

Prostorni planovi općina definiraju cestovnu mrežu od magistralne do dijela lokalne s akcentom na rješavanje krucijalnih problema, npr. željezničkih prijelaza u dva nivoa, obilaznica i sl. Stoga je nužno po donošenju PPO, u Programima mjera jedinica lokalne samouprave realno planirati investicije iz ove oblasti a za navedeni rok, a najduže za iduće dvije godine.

Županijski proračun će predvidjeti sufinanciranje, a u segmentu gdje je to obveza, samo za one projekte koji svoju podlogu mogu naći u Programima mjera jedinica lokalne samouprave za predmetno razdoblje, nastalog na bazi usvojenog PPO, što podrazumijeva od nositelja provedbe krupne infrastrukture, da investicijski i vremenski predvide investicije za rješavanje ovih konfliktnih situacija u prostoru, to unesu u svoje kratkoročne planove, te o istom izvijeste Skupštinu.

Nositelj ovih aktivnosti je u segmentu objedinjenje prostornih podataka za navedenu oblast, Zavod za prostorno uređenje, a provedbe Upravni odjel za graditeljstvo, stambeno-komunalne poslove i infrastrukturu.

Rok je kontinuiran u smislu procesa, a provedbe radi utvrđuje se obveza izrade prijedloga sufinanciranja ove infrastrukture iz Županijskog proračuna, prema ovako utvrđenim načelima.

Prijedlog uz ovaj način definiranja programa obvezno je u postupku donošenja Županijskog proračuna prezentirati vijećnicima ove Skupštine.

Željeznički promet

Trase glavnih željezničkih pruga na području Brodsko-posavske županije položene su u okviru X i Vc paneuropskog prometnog koridora. Kako je u planu HŽ da pruga i prateća postrojenja u potpunosti rekonstruiraju i podignu rang pruge za putne brzine do 160 km/h, nužno je denivelirati putne prijelaze u nivou. Iste kroz koordinaciju izrade PPO, kroz strukturne rasprave, definiramo u prostoru na način rekonstrukcije u okviru projekta trase ili izmještanja, respektirajući zahtjeve lokalne uprave.

Kako se radi o infrastrukturi koja nadilazi interese jedinica lokalne samouprave, Skupština da kao mjeru za unapređenje stanja u prostoru traži od nositelja provedbe krupne infrastrukture / HŽ, da investicijski i vremenski predvidi investicije za rješavanje ovih konfliktnih situacija u prostoru, to unesu u svoje kratkoročne planove, te o istom izvijeste Skupštinu.

Riječni promet

Kako je u planu da se rijeka Sava na području Brodsko-posavske županije uredi u plovni put IV kategorije, uz formiranje dviju luka srednje veličine s akcentom na luku i bescarinsku zonu Slavonski Brod, u prvoj fazi zasigurno treba definirati kroz izradu prostorno planske dokumentacije konačnu namjenu prostora, kao i potrebno zauzeće prostora.

Naime, iako su u izradi tri prostorna plana susjednih općina, a koji svojim prostorom participiraju u zoni luke i terminala gospodarske zone (Grad Slavonski Brod, Općina Gornja Vrba i Općina Klakar), te će se po logici stvari prostorno uskladiti glede zauzeća prostora, sam gospodarski subjekt je od dovoljnog značaja za regiju da se kao Skupštinska mjera zatraži od nositelja aktivnosti detaljna informacija o stanju na izradi prostorno – planske dokumentacije, kako bi se glede mogućih korekcija u smislu namjene prostora moglo intervenirati dok su još Prostorni planovi uređenja općina u izradi, te kako ne bi došlo do možebitnih konflikata u prostoru (mogući prometni problemi distribucije roba iz i u navedenu zonu).

Zračni promet

Kao odredba za provođenje na nivou PPŽ definirana je potreba izrade Studije lokacije zračne luke 2.c kategorije u neposrednoj blizini grada Slavenskog Broda. Na nivou izrade Prostornih planova gradu susjednih općina vrše se predradnje da se osigura prostorni potencijal za ovu djelatnost, no za predmetno razdoblje, imajući spoznaja o

stanju u gospodarstvu, a time i stanju proračuna nije za očekivati osiguranje sredstava za ovakve Projekte.

Vodnogospodarski sustav

Vodoopskrba

Kroz koordinaciju i sudjelovanje u izradi PPO utvrđeni su konflikti u prostoru. Naime, prostor koriste mnoge institucije po svojim dokumentima, a međusobna usklađenost je ponekad upitna / nedovoljna koordiniranost. Npr. zone zaštite vodocrpilišta posebno, a zona pokriva i dijelove naselja (primjer Donji Andrijevc) gdje je naselje starije od bušotine.

Akademski odluka / bez hidro-geoloških radova isključuje u navedenoj građevinskoj zoni naselja mogućnost za razvoj mnogih djelatnosti. Troškovi obrade vode (nije podesna za piće) i adekvatne zaštite u skladu s odlukom, dovode u pitanje opravdanost investicije.

Kroz prostorno-planske dokumentacije jedinica lokalne samouprave evidentiran je ovaj problem, a Županijskoj skupštini sugeriramo slijedeću mjeru:

Nalaže se nositeljima aktivnosti na provedbi vodoopskrbe jedinica lokalne samouprave da izuče problem, obave hidro-geološka ispitivanja, potom sačine analizu troškova, te se uspoređivanjem parametara opredijele za optimalno rješenje, pa isto značilo i zatvaranje bunara, pretvaranje istog u crpilište za tehnološku vodu ili sl., a vodoopskrbu potražiti u dijelu provedbe sustava vodoopskrbe Županije. Hidro-geološka ispitivanja moraju načiniti Hrvatske vode kao javna institucija za upravljanje vodama, a nosioci koncesije za zahvat "Vodovod" – Slavonski Brod, "Slavča" Nova Gradiška i Đakovo, moraju operativno provesti zakon i Pravilnik sa stanovišta zaštite voda, što se da iščitati iz Odredbe 10.2.3. PPŽ. Rok za izvršenje ovih mjera je odmah u smislu pokretanja procesa.

Vodoodvodnja

Županijski plan u suglasju s izrađenim planovima i Studijom zaštite voda ističe prioritetnu postavu izgradnje uređaja za čišćenje otpadnih voda.

Izgradnju odvodnih sustava i uređaja ostalih naselja temeljiti na ekonomskim mogućnostima, te veličini zagađenja i stupnju ugrožavanja voda, no radi racionalnosti izgradnje infrastrukturnog sustava nužno je odmah i u svim fazama razvoja lokalnih sustava voditi računa o potrebama budućeg jedinstvenog sustava, te male sustave treba formirati i graditi tako da se mogu bez većih preinaka spojiti u jedinstveni sustav!

Kako je za ovakve regionalne projekte moguće dobiti podršku Međunarodne zajednice, što uključuje i mogućnost financijskih potpora, nalaže se nositeljima aktivnosti da izuče ove mogućnosti i o tome izvijeste Županijsku skupštinu.

Plinifikacija

Prilikom izrade Prostornih planova općina nužna je koordinacija glede provedbi odredbi Studije plinifikacije za Brodsko-posavsku županiju. Kako se radi o sustavnim rješenjima koja nadilaze okvire i regionalne samouprave predlažemo da Skupština da kao mjeru za kvalitetno provođenje strategije plinifikacije nalaže jedinicama lokalne samouprave da svoje razvojne planove glede ove djelatnosti planiraju isključivo na bazi Programa mjera, a koji je usuglašen sa Studijom plinifikacije, odnosno Prostornim planom BPŽ. Za trasu magistralnog plinovoda Kutina-Slavonski Brod pristupiti će se u 2002. izradi projektne dokumentacije. U dijelu trase od Slobodnice do Gornje Vrbe, a kroz tkivo grada Slavonski Brod uvjetuje se izrada Studije utjecaja na okoliš, te obavezan javni uvid. Izrađivač: Inženjering za naftu i plin d.o.o. Zagreb, Investitor: "Plinacro" d.d. Rok izrade: 2/4 2002. god.

Mjere na zaštiti okoliša

Da bi se moglo kvalitetno i kontinuirano pratiti stanje okoliša, te poduzimati pravovremene mjere, na županijskom nivou nužno je u slijedećem razdoblju poduzeti slijedeće mjere:

- inventarizirati i ustanoviti postojeće stanje okoliša i prirodne baštine s obzirom na klasifikaciju, kvalitetu i kvantitetu poremećaja, te analizirati do sada poduzete aktivnosti za zaštitu i unapređenje okoliša (Izvjешće o stanju okoliša izrađeno u prosincu 2000.),
- izraditi potrebne dokumente u svrhu zaštite i unapređenja okoliša:
  - Program zaštite okoliša
  - Pristup izradi i rok donošenja: 2002/2003 god.
  - Koordinator: Upravni odjel za graditeljstvo i Zavod za prostorno uređenje
  - Izrađivač: po javnom natječaju
- uspostaviti učinkovit sustav ostvarivanja te zaštite (katastar emisija u okoliš, organizacija, provedba, nadzor), / metodološki pristup definirati kroz Program zaštite okoliša utvrditi politiku (potpora) i gospodarske elemente zaštite (financiranje) / smjernice kroz Program zaštite okoliša

Tranzicijsko razdoblje pruža mogućnost za inovativnije promjene politike i za razvoj i uvođenje novih, jače tržišno usmjerenih instrumenata politike. S obzirom na potencijal ekonomskih instrumenata za pomoć zemljama u ostvarivanju dogovorenih ciljeva zaštite okoliša na troškovno najučinkovitiji način, uz istovremeno jačanje učinkovitosti gospodarstva, svi zainteresirani subjekti kojima je stalo do očuvanja okoliša i gospodarskog razvoja imat će svoju ulogu glede slijedećih mjera koje bi trebalo poduzeti u slijedećem razdoblju:

- uspostaviti područnu županijsku mjernu mrežu za praćenje kakvoće zraka (tijekom cijele godine) tzv. jednostavnim metodama (ručnim). U prvoj godini započeti mjeriti osnovne pokazatelje onečišćenosti – sumporni dioksid i dim,
- izraditi analizu načina zbrinjavanja fekalnih voda domaćinstva,

- povećati učestalost ispitivanja (po broju i opsegu ispitivanih parametara) podzemnih voda – glavnom resursu vode za piće,
- pooštriti obvezu kontrole otpadnih voda u skladu s vodopravnim dozvolama,
- izraditi Plan intervencija za slučajeve akcidentnih situacija,
- uvesti organizirano i redovito sakupljanje tehnološkog otpada za područje cijele Županije, što je u nadležnosti Županije,
- sanirati neorganizirana odlagališta otpada, a na organiziranim povećati sigurnosne uvjete i nadzor (zakonska obveza do 01.01.2002. godine / prolongirana za 18 mjeseci / uskladiti s Pravilnikom o uvjetima za postupanje s otpadom),

Uz zakonom propisane moguće i poželjne ekonomske poticaje u cilju unapređenja zaštite okoliša preporuča se na razini Županije razraditi poseban program poticajnih i ograničavajućih mjera koji će pridonijeti unapređenju zaštite okoliša. Nositelj ovih aktivnosti je Upravni odjel za graditeljstvo, stambeno-komunalne poslove i infrastrukturu, Upravni odjel za gospodarstvo i Zavod za prostorno uređenje.

- ažurirati otvaranje reciklažnih dvorišta u Županiji,
- započeti sustavna mjerenja razine buke u prostornim cjelinama,
- uspostaviti potpuniji nadzor postupaka eksploatacije mineralnih sirovina,
- izraditi program ažuriranja spomeničke baštine,
- ustrajati na očuvanju i revitalizaciji sela,
- izraditi pregled biljnih i životinjskih vrsta na području Županije s ciljem ocjene postojećeg stanja i ispravnog planiranja zahvata u okolišu,
- raditi na oživljavanju rada NGO / (nevladine udruge), što je od posebne koristi glede podrške javnosti ekonomskim instrumentima.

Detaljnija razrada sa dinamikom izvršenja pojedinih aktivnosti definirati će se Programom zaštite okoliša za Brodsko-posavsku županiju.

Županijska skupština upozorava na prijeku potrebu uspostave efikasnijeg sustava kontrole u području zaštite okoliša na području Brodsko-posavske županije, bez čega niti predložene mjere neće dati očekivane rezultate.

Postojeći teritorijalni ustroj Područnih službi Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja, u okviru kojeg Brodsko-posavska županija ulazi u nadležnosti Ispostave Područne jedinice u Požegi i već duže vrijeme nema niti jednog inspektora zaštite okoliša zaduženog za Brodsko-posavsku županiju, a jedini građevinski inspektor sa sjedištem u Požegi, nisu jamstvo efikasne zaštite iznimno velikog i ugroženog prostora Brodsko-posavske županije.

Stoga Županijska skupština ponovno inicira i traži promjenu teritorijalnog ustroja Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja – Uprave za inspekcijske poslove tako da se u Brodsko-posavskoj županiji grad Slavonski Brod odredi za sjedište Područne jedinice Uprave za inspekcijske poslove za područje Županije.

Gotovo identična situacija s ovom iz prethodne točke evidentna je i u području zaštite spomeničke baštine, gdje je Brodsko-posavska županija u nadležnosti Područne jedinice Osijek, pa se i tu traže od Vlade Republike Hrvatske konkretne promjene teritorijalnog ustroja i apelira na zastupnike da se angažiraju na promjeni regulative.

Naime, Brodsko-posavska županije zbog potreba zaštite, revitalizacije i obnove svojih kulturnih spomenika i zaštićenog graditeljstva mora imati izravniji utjecaj što će ostvariti ukoliko na svom području ima odgovarajuću instituciju.

Županijska skupština predlaže da se Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva kulture izmjeni na način da se Slavonski Brod odredi za sjedište Konzervatorskog odjela za područje Brodsko-posavske županije.

Mjere za razvoj gospodarstva i turizma

Donošenjem PPO sve ili gotovo sve jedinice lokalne samouprave osigurat će prostore za gospodarski razvoj / Zone male privrede.

Ta mogućnost je za razvoj Općina od velikog značenja. Diskutabilna je realnost provedbe / nepostojanje infrastrukture.

Ne želeći umanjiti značaj pojedinih lokacija Županija se u gospodarskom smislu treba opredijeliti ka onima koje objektivno imaju najbolje mogućnosti.

Geostrateški su to zasigurno lokaliteti uz sjecišta ili na magistralnim prometnicama.

Uspostavom sustava gospodarskih zona (mogućnost na temelju PPO) moguće je napraviti procjenu sa prioritetima glede participacije Županije u razvojnim programima.

Zavod za prostorno uređenje će do kraja tekuće godine objediniti prostorne informacije o gospodarskim zonama svih jedinica lokalne samouprave koje su donijele svoje PPO, a prioritet glede realizacije istih ugradile u Programe mjera za naredno razdoblje, a Odjel za gospodarstvo će, sakupivši informacije o pravnom statusu istih, sačiniti listu prioriteta glede mogućeg financijskog praćenja ovih Projekata, kroz pozicije Proračuna BPŽ za naredno razdoblje, kao i stvaranja dodatnog faktora opredjeljenja u metodologiji kod dodjele gospodarskih kredita.

Radi stvarne slike mogućnosti razvojnih pravaca turizma, biti će nužno razraditi strategiju razvoja turizma na području Brodsko-posavske županije na način da svaki Upravni odjel Županije, Zavod za prostorno uređenje i Turistička zajednica, kao i dva grada, svaki iz domene svog djelovanja dostave relevantne podatke koji će objediniti Odjel za gospodarstvo, a kroz zajedničku koordinaciju gore navedenih službi i uobličiti u za provedbu upotrebljiv materijal.

Sa aspekta prostornog uređenja možemo konstatirati da su kroz Provedbene odredbe PPŽ (str. 221, 222, 223) utvrđena pravila, a Mjerama za provođenje (str. 228) i metodologija izrade kao i okvirna dinamika izrade pojedinačnih planova turističkih lokaliteta, kako je rečeno u mjeri 11.1.1. PPŽ). Tek Programima mjera za unapređenje stanja u prostoru pojedinih općina i gradova donesenih po usvajanju PPO moguće je utvrditi dinamiku izrade pojedinih vrsta planova.

Sukladno tako definiranoj politici na nivou Općinskih planova i Skupština će se u smislu potpora moći opredijeliti glede prioriteta, što i jest mjera za unapređenje stanja u prostoru naše Županije.

Mjere za provedbu međunarodnih razvojnih projekata

Završnim dokumentom Projekt Donauhausa / Koncept suradnje regija, gradova i luka u Podunavlju definiraju se rješenja pojedinačnih problemskih područja u okviru zadane tematske skupine, te uz raspoloživi potencijal definiraju i specifične instrumente provedbe.

Isti dokument će uz relevantne informacije o stanju sadržavati informacije o projektima lokalnih, regionalnih i nacionalnih tijela / vlasti kao i ostalim projektima i studijama nadnacionalnog i vandržavnog karaktera.

Završna faza u izradi »Koncepta« predviđena je slijedom Rasprava u pet Županija Istočne Hrvatske, tako i u Brodsko-posavskoj, koji se planiraju obaviti tijekom 2002. godine. (Iako je materijal u cijelosti elaboriran tijekom proteklih mjeseci, precizniji rok nismo u mogućnosti predvidjeti obzirom je koordinator Državni zavod za prostorno uređenje pri Ministarstvu zaštite okoliša i prostornog uređenja, biti će potrebno uskladiti se s njihovim terminima).

Na nivou Županijske skupštine organizirati će se, glede provedbe ovog dokumenta, temeljita rasprava o mogućnostima, ali i ograničenjima koje ovakav projekt donosi sa stanovišta europskih i regionalnih razvojnih koncepcija u trenutku kad se u Hrvatskoj tek započinju oblikovati smjernice za regionalni razvoj i podatke, te zauzimanje generalnog stava o procjeni razvojnih potencijala, identifikaciji mogućnosti za suradnju, ali i mogućih sukoba interesa, te zauzeti stav o prijedlogu razvojnih središta i u svezi s tim tipizacije regija ovog prostora, a u svrhu usaglašavanja finalnog dokumenta.